

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا

دانشکده پزشکی

پایان نامه برای اخذ درجه دکتری پزشکی عمومی

عنوان :

بررسی شیوع عوارض شربت‌ها و عرقیات تجویز شده در سلامت‌کده طب سنتی ایرانی فسا، مطالعه کوهورت پایش عوارض

استاد راهنمای اول :

دکتر محمد هاشم هاشم پور

استاد راهنمای دوم :

دکتر محمد مهدی هاشم پور

استاد مشاور :

دکتر مسیح صدیق رحیم آبادی

مشاور آماری :

دکتر عزیزا... دهقان

نگارش :

محمد غضنفری شهنانی

شماره پایان نامه: ۹۲۲۷

مرداد ماه ۱۴۰۰

چکیده:

مقدمه: بسیاری از مردم در سراسر جهان بر این باورند که مصرف گیاهان دارویی اگر سودی نداشته باشد، زیانی هم ندارد. از این رو درباره‌ی اثرات مضر و عوارض سوء گیاهان دارویی کمتر گفته و البته نوشته می‌شود. لذا مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی شیوع عوارض شربت‌ها و عرقیات تجویز شده در سلامت‌کده فسا انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر، مطالعه کوهورت بود که بر روی ۴۰۰ نفر از بیماران مصرف کننده شربت و عرقیات گیاهی مراجعه کننده به سلامت‌کده طب سنتی شریعتی در طی ۴ ماه انجام شد. در زمان تجویز این فرمولاسیون‌ها توسط پزشک مربوطه، اطلاعات بیماران شامل اطلاعات دموگرافیک، اطلاعات تشخیصی از نظر تقسیم‌بندی بیماری‌ها در طب سنتی و مدرن، اطلاعات داروهای رایج و گیاهی مورد مصرف همزمان با فرمولاسیون، در فرم مخصوص ورود به طرح ثبت گردید. طول مصرف تجویز دارو توسط پزشک ثبت شده و با بیمار به صورت هر دو هفته در طول مصرف و همچنین دو هفته پس از اتمام از جهت ایجاد عوارض به صورت تلفنی سوال شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزاری SPSS ۲۲ صورت گرفت. جهت توصیف متغیرهای کمی از میانگین و انحراف معیار و توصیف متغیرهای کیفی از فراوانی و درصد فراوانی و از آزمون آماری کای اسکوئر استفاده شد.

نتایج: میانگین سنی بیماران $۱۶/۸۶ \pm ۳۸/۶۰$ سال و وزن آنها $۳۱/۸۸ \pm ۶۶/۴۶$ بود. اکثر آنها (۶۸ درصد) زن و از نظر وضعیت اشتغال اکثر آنها (۶۲/۵ درصد) شغلی نداشتند و ۶۶/۵ درصد فاقد تحصیلات دانشگاهی بودند. ۵۱ درصد از افراد شربت‌های گیاهی مصرف می‌کردند. ۱/۳ درصد سابقه عارضه دارویی داشتند. همچنین بین جنس، سن و اضافه وزن، بین وضعیت اشتغال و بین تحصیلات با آلرژی و عارضه دارویی ارتباط معناداری وجود نداشت.

بحث و نتیجه‌گیری: بر طبق نتایج مطالعه حاضر، هر چند که عارضه‌ی جدی در اثر مصرف عرقیات و شربت‌های گیاهی مشاهده نشد ولی آموزش و اطلاع رسانی از طرف مراجع ذیصلاح درباره مصرف درست و منطقی فرآورده‌های گیاهی با لحاظ خطرات و عوارض احتمالی آنها، ضروری است.

واژگان کلیدی: طب ایرانی، طب مکمل، شربت‌های گیاهی، عرقیات، کوهورت

Abstract

Introduction: Many people around the world believe that the use of herbs is not harmful if it is not beneficial. Hence, less is said and written about the harmful effects and side effects of medicinal plants. Therefore, the aim of this study was to investigate the prevalence of side effects of syrups and distillates prescribed in the Shariati traditional Persian medicine health center.

Methods: The present study was a cohort study that was performed on 400 patients consuming herbal syrups and distillates referred to Shariati traditional Persian medicine health center during 4 months. At the time of prescribing these formulations by the relevant physician, patients' information including demographic information, diagnostic information in terms of classification of diseases in traditional and conventional medicine, information on conventional and herbal medicines used simultaneously, were recorded in a special entry form. The duration of drug administration was recorded by the physician and the patient was asked by phone every two weeks during use and also two weeks after completion to monitor side effects. Data analysis was performed using SPSS Ver. 22 software. To describe quantitative variables, mean and standard deviation, and to describe qualitative variables, frequency and percentage and Chi-square test were used.

Results: The mean age of patients was 38.7 ± 11.8 years and their weight was

66.4 ± 11.1 kg. Most of them (68%) were women and in terms of employment status, most of them (62.5%) had no job and 66.5% had no university education. 51% of people consumed herbal syrups. 1.3% had a history of drug side effects. There was no significant difference between gender, age and overweight, employment status and education with allergies and drug side effects.

Conclusion: According to the results of the present study, although no serious side effects were observed due to the consumption of herbal infusions and syrups, it is necessary to educate and inform the competent authorities about the correct and rational use of herbal products in terms of their risks and possible side effects

Key words: Persian medicine, complementary medicine, herbal syrups, distillates, cohort